

INHOUD

De haperende schepping 7

Het wel en wee 89

Gedoe 153

Soms 223

Nee 307

Eindelijk 383

Ter plekke 465

DONKER

Het was nacht en het bleef nacht, de zon kwam niet op en ging niet onder. We zagen vaag dat er rechts van ons hoge bomen stonden van een onbekende soort, en aan onze linkerzijde was de zee. Wij, mijn metgezel en ik, hadden al gauw in de gaten dat we ons op een planeet bevonden, en die planeet kon niet anders dan de aarde zijn. We zagen een paal met een nummer erop, maar dat zei ons verder niet veel. Er was geen levend wezen te bekennen.

We meenden voortdurend stemmen te horen, maar dat waren geen stemmen, dat was gewoon het geluid van de golven, we lieten ons niets wijsmaken. Dagenlang liepen we zwijgend door, tot mijn metgezel een pleidooi voor het slachten der dieren hield, waarschijnlijk omdat ie honger had; hij vertelde dat vlees zo gezond was en dat het zo goed smaakte. Ik zei niet veel, ik wilde hem niet tegen spreken. Ten eerste omdat ie hoger in rang was, ten tweede, ja, waarom eigenlijk niet, ik vond vlees soms wel lekker, daar niet van, maar ik at het zelden, ik was meer een voorstander van vis.

Het bleef donker, er was geen eb en er was geen vloed.

Tussen de bomen moet een groot kwaad oog naar ons gekeken hebben, anders kan ik het niet verklaren dat we eerst een tijdje op de rug te zien waren, en toen uit het oog verdwenen. Ik zou echt niet weten waar we gebleven zijn.

WEEMOED

Er verandert veel in een mensenleven.

De meneer ging regelmatig naar het door snelwegen ontsierde landschap kijken, omdat hij wist hoe het er vroeger had uitgezien.

Een merkwaardige gewoonte.

Hij vond het mooi om te zien dat het vroeger veel mooier was. Vroeger was het landschap een eenheid, er was een grote heide die tot de horizon liep, meer was er niet te zien. Nu zijn er allerhande struiken, er is nauwelijks nog heide, er lopen zoals gezegd snelwegen dwars over het gebied waar ooit de heide was.

De meneer werd er haast onwel van als hij ernaar keek, en toch ging hij er iedere keer weer heen.

Hieruit blijkt dat men volop kan genieten van een landschap dat nauwelijks nog een landschap is, maar het wel was. De voorwaarde is dat men moet weten hoe het was.

Hij bekeek het landschap met grote weemoed. Misschien had hij de weemoed die het bij hem opriep, lief.

HET CONCERT

Ze was een onstuimige vrouw. Je kon het zien aan de manier waarop ze het podium betrad, je kon het zien aan de manier waarop ze achter de piano ging zitten en onmiddellijk een overvloed van noten begon te spelen: het was indrukwekkend. Daarom hadden we er ook een lange rit voor over gehad om deze befaamde pianiste te horen en te zien.

Het waren over het algemeen vlugge stukken die zij speelde, maar ze struikelde niet eenmaal. Ze overrompelde ons. Haar zwarte haar hing tot over de schouders en haar vingers rolden over de toetsen. Af en toe keken we elkaar aan, drie jongemannen van in de twintig: we genoten.

Toen de opvoering voorbij was, besloten we haar op te zoeken om haar te zeggen hoe mooi we het gevonden hadden. Het duurde lang voordat we aan de beurt waren. Op het laatst stond er nog een beoernd echtpaar voor onze neus met de pianiste te kletsen, maar eindelijk was het zover dat we haar de hand konden schudden en zeggen dat we zo genoten hadden. Ze deed net of ze onze uitgestoken hand niet zag en onze lofuitingen niet hoorde, ze keek ons peinzend aan en zei: 'Ik ken jullie.'

Wat bedoelde ze, we begrepen haar niet en dat zeiden we haar ook.

'Ja, ik ken jullie,' herhaalde ze, 'in de streek waar ik vandaan kom hingen ooit foto's van jullie, jullie werden gezocht.'

'Maar waarom werden we gezocht, mevrouw?'

'Jullie hebben destijds bij ons in de omgeving alle bruggen opgeblazen, weten jullie dat niet meer?'

'Mevrouw, dat kunnen en willen we niet ontkennen, maar dat is zeker een jaar of zes geleden gebeurd, bovendien was het een opdracht van de toenmalige keizer. We hebben het niet gedaan om er zelf beter van te worden, nee, we moesten wel, we waren nog jong.'

'Dat is nog es mannentaal,' zei de pianiste, 'en ik zeg er meteen bij dat jullie van mij niets te duchten hebben, ik hou me alleen maar met de muziek bezig, en zeker niet met staatkunde.'

We mompelden iets als 'dank u wel, mevrouw' en we maakten dat we wegkwamen. Ik geloof toch dat we geschrokken waren.

Later zaten we in onze hotelkamer nog wat na te praten over wat er vroeger was gebeurd en wat we toen allemaal hadden moeten doen. We zaten in ons nachtgoed een pijp te roken, want we konden de slaap niet vatten. Het liet ons niet los wat de pianiste gezegd had. Hadden we iets op onze kerfstok? We dachten van niet.

Toen we de volgende ochtend naar buiten keken, zagen we dat de bloemen schaamteloos bloeiden. Kijk, dachten we, dat is verdacht, dat is vast een teken dat er iets niet deugt. Eigenlijk hadden we ons voorgenomen om een rijtoer in de schilderachtige omgeving te maken, er stond een huurkoetsje voor ons gereed, maar we besloten toch onze paarden te bestijgen om naar huis te gaan, daar waren we veilig, daar zou niemand ons iets ten laste leggen.

Het was een mooi concert, hoor, daar niet van, maar we wilden

niet altijd iets horen over vroeger, de keizer was nota bene allang dood.

ONTDEKKINGEN

De aarde is er omdat ie er al was voordat ie ontdekt werd. De aarde kreeg een hemel en men zag dat de aarde zich in het heelal bevond, de aarde buitelt door het heelal.

Op de aarde groeiden planten en dieren en er was heet gesteente. Maar wie wist dat, wie was daarvan op de hoogte? Niemand. Daar had men de mens voor nodig.

En ja hoor, daar kwamen ze aan, de mensen, ze hadden twee benen en een neus. En ze ontdekten de aarde en de hemel en de wateren en de planten en de dieren. En, wat nog veel erger was, ze ontdekten elkaar en zichzelf.

Ze ontdekten ook het verleden.

Zodoende weten we wat er gebeurd is in het nabije en verre verleden.

Maar de allerbelangrijkste ontdekking is die van de vergankelijkheid, dat kan ik niet genoeg benadrukken.

DE DAMETJES

De twee dametjes kamden hun haar in een grote krul, deden handschoentjes aan opdat ze zich niet zouden bezeren aan de andere dames, ze stiftten hun wilde lipjes en begaven zich op weg. Waar gingen ze heen. Daar waar ze altijd heen gingen, ik zal het je vertellen, ik weet het toevallig.

Als je die en die straat oversteekt en dan naar links gaat en vervolgens naar rechts, dan kom je bij een bruggetje en als je dat bruggetje oversteekt, kom je bij een gebouwtje en achter dat gebouwtje is een tuin met kassen, daar kun je zitten, er staan stoelen en tafeltjes en je kunt er iets bestellen, men kan er taart eten, maar de twee dames aten zuurtjes. Voorts staan er enkele bomen: een plataan, een kurkeik en een hazelaar.

En als de dames daar eenmaal zaten, vlogen de vlinders om ze heen, heel mooie vlinders. Nee, die steken niet, vlinders steken niet.

Men heeft ontdekt dat vlinders heel goed kunnen ruiken, maar er zijn een heleboel andere dingen die ze weer niet kunnen, onbenullige dingen zoals sjoelbakken en watertrappen. Desalniettemin zijn vlinders liefvallige schepseltjes.

Twintig jaar later zegen de beide dametjes, kort na elkaar, ineens. Ze zijn niet erg oud geworden, ze hadden gedurende hun leven heel wat wonden moeten stelpen, maar toch waren ze tevreden.

Het zijn dametjes uit het verleden, van voorbijgaande aard dus, ze zijn uit het zicht verdwenen. Hun japonnen zijn niet bewaard gebleven. Ik vraag me af waarom niet.

OVERDAAD

Vanwege z'n ridderlijke inborst kocht hij een kasteeltje. Het kasteeltje was klein, vandaar dat men sprak van 'een kasteeltje'.

Hij nam z'n intrek, schafte zich pluimvee aan en nodigde elke avond gasten uit voor eet- en drinkgelagen, ze kwamen van heinde en verre. Af en toe liet hij een muzikant optreden om de mensen op te vrolijken, en vooral de mondharmonicaspeler kreeg veel bijval.

Waarom kwam de gastheer nou nooit es op het idee om de dorpingen uit te nodigen, al was het maar voor één avond in de week, maar nee hoor. Je begrijpt dat de dorpingen niet goed over hem te spreken waren. Weet je wat ze over hem zeiden? Overdaad schaadt.

Meer zeiden ze niet, terwijl ze toch heel wat meer over hem hadden kunnen zeggen.

Maar ze zagen niet dat er eigenlijk van overdaad nauwelijks sprake was. Integendeel. Overdag, als de zon scheen, zat hij in de achtertuin te schreien omdat hij z'n schulden niet kon betalen. Hij besloot maatregelen te nemen, want hij leed aan maagkrampen. Eerst verkocht hij z'n honden, maar wat hij ook verkocht, hij maakte onmiddellijk weer nieuwe schulden. Hij verkocht z'n personeel, hij verkocht z'n koetsen, z'n melkimmers, z'n verfkwasten, z'n stijgbeugels, z'n huisraad, en omdat het allemaal niets hielp, besloot hij schielijk te vertrekken en onvindbaar te worden. En daar ging hij, op z'n tenen, schichtig om zich heen kijkend, als een dief in de nacht.

Hij werd een tijdje rattenvanger om niet herkend te worden, hij koos vervolgens het beroep van slangenbezweerder, in de hoop dat de tulband z'n gezicht voor een groot deel zou bedekken, maar hij voelde zich nooit op z'n gemak. Hij trok van stad naar stad, van dorp naar dorp, maar het is te begrijpen dat hij bij voorkeur de stille landweggetjes opzocht. Dat kon nooit goed aflopen en het liep ook niet goed af: hij leefde van de schillen die de varkens overlieten.

Het laatste dat men van hem gezien heeft is dat hij ergens, in een donkere steeg, op de grond lag en sliep. Men heeft nog geprobeerd hem wakker te schudden, maar het kan ook zijn dat hij al dood was, dat kan ook. Je weet hoe dat gaat: ze schudden maar heel even, ze schudden nooit lang genoeg.

LOOPPAS

Ik zag een bergbeekje dat haast had, het holde door de bossen. En een struik die heel voorzichtig tegen een houten schuurtje probeerde te groeien.

Ik zag een koe die op het gras lag, waardoor menige paardenbloem

het leven liet. De koe had geen gewetenswroeging, laat staan gewetensnood.

Verderop stond een boom te huilen. Ik wist wel waarom en toch vond ik dat het geen pas gaf. Het was een boom als een zuil en van zoiets mag je toch wel enige beheersing verwachten.

En zo zag ik van alles, ik zag dit en ik zag dat.

Ik zag een arm liggen, die op kwaadaardige wijze van de romp verwijderd was. Ooit had ie aan de romp vastgezet, maar die tijd was voorbij.

Ik zag de zwijgzame wolken, ik zag het heelal, dat bezig was zich stiekem te verwijderen.

Waarom zeg ik wat ik zag. Omdat ik het gevoel heb dat ik je deze verklaringen schuldig ben.

Looppas.

STIL

De vrouw had de oude dame beloofd haar een week te verzorgen. Als ze op een avond binnenkomt en het licht in de hal opsteekt, denkt ze: ze hoort me vast niet, want ze is erg doof.

De kamer van de oude dame is aan het eind van de lange gang links, ze ligt op bed en ze kan de verzorgster niet zien als die in haar kamer komt, want ze is nagenoeg blind en toch zegt ze altijd 'hallo': het is alsof ze ligt te wachten. Als ze overdag komt, zegt ze ook 'hallo'.

'Kunt u me zien?' had de verzorgster gevraagd. 'Nee,' had ze gezegd, 'ik kan u niet zien, maar het is net alsof u een licht bent of dat u een lamp in uw hand houdt.'

Het was heel wonderlijk.

'Ik ben al oud,' zei ze.

'Hoe oud bent u eigenlijk?'

'Ik ben zesennegentig.'

Op een dag zei ze: 'Wat is het stil, hè.'

'Bedoelt u buiten?'

'Ja, op straat. Wat voor een dag is het?'

'Zondag.'

'O, daarom is het zo stil, zie je wel.'

Als de verzorgster weggaat, zegt de oude dame 'dag meisje'. Laatst zei ze 'dag meid' en daar had ze zelf heel erg om moeten lachen.

'Neem me maar niet kwalijk,' had ze gezegd.

De oude dame is inmiddels overleden, maar de verzorgster ziet haar nog regelmatig boven het huis, waar ze gestorven is, zweven. En zeg nou niet dat dat niet kan, ik zeg je dat het wel kan: als je maar wilt, je moet er oog voor hebben.

DE MIEREN EN DE TORREN

Iedere avond maakte ze zich mooi om zich ergens te vertonen waar ze gezien werd, want ze wilde onherroepelijk gezien worden. Haar wangen, haar schouders, haar wimpers, haar ooghoeken, haar tanden: alles flonkerde. En uit haar kapsel stak de staart van een kolibrie.

Maar op het eind van de avond had ze te veel gedronken, het gebeurde altijd weer. Haar rug werd krommer, haar ogen vielen toe en de kolibrie begon te schommelen, de kolibrie ging hangen, kon elk moment op de grond vallen.

Ze begon te stotteren en gooide haar arm omhoog en riep: 'Ik ben niet alleen mooi, maar ik ben ook nog intelligent.'

Niemand wilde het geloven, maar het was waar wat ze zei, ze was intelligent. Ze had lijvige boeken geschreven over het gedrag van de mieren en de torren, zeg maar gerust: standaardwerken. Helaas stelt haast niemand belang in dit soort onderwerpen, maar de kenners spraken met bewondering over haar en haar schriften, ze wisten dat er een diepgaand onderzoek aan vooraf was gegaan en ei-

genlijk had niemand haar daartoe in staat geacht. Jarenlang had ze de mieren en torren gadeslagen, ze was van ze gaan houden.

De boeken waren verschenen en het vervelende was dat ze nu niets meer omhanden had. Ze stelde nauwelijks nog belang in de mieren en de torren. Ze bracht haar dagen door in haar bedompte woonkamer en staaarde voor zich uit. En 's avonds ging ze, zoals gezegd, uit om zich te vertonen en dronk ze meer dan goed voor haar was. Maar dat wilde ze nou eenmaal, daar had niemand iets mee te maken. Jij ook niet.

DE ENGELEN

Het geklaag der engelen. De engelen beklaagden zich dat ze regelmatig hun voeten brandden aan de schoorstenen.

Nou, dan moeten ze niet bij mij zijn. Ik heb ze gezegd dat ik daar niets aan kon doen, dat ik niets met die schoorstenen te maken had, dat ik ze niet ontworpen, laat staan gebouwd had.

Ze toonden hunne wonden.

Om de aandacht af te leiden vroeg ik: 'Voelen jullie je een beetje thuis in het firmament?'

'We moeten wel,' was het antwoord. En weg waren ze, de engelen.

Hun antwoord stelde me een beetje teleur. Overigens: de engelen vertonen zich zelden in de bebouwde kom. Ze bevinden zich meestal boven de pijngrens van de aarde.

DE VISSER

Hij is z'n hele leven een bekwame visser geweest en hij is het nog. Desondanks woont hij in een huisje met een erker, dit ter toelichting.

Als hij niet op zee is, of thuis, dan wandelt hij in z'n ondergoed langs het strand. Iedereen kent hem, iedereen groet hem, en als hij z'n grappige liedjes zingt, zingt men met hem mee. Tussendoor eet hij een sardientje en drinkt een enkel glas witte wijn, en daar laat hij het bij, dat is het wat de voeding betreft. Kennelijk kun je daar heel oud mee worden, want hij is al behoorlijk oud: achtentachtig.

Een tijdje terug is er iets onaangenaams voorgevallen, iets raars: een manspersoon heeft hem in het voorbijgaan een stomp en een schop gegeven, terwijl iedereen weet dat dat niet mag. Gelukkig hebben ze de dader gauw beetgepakt, hij bleek een zwakzinnige te zijn die ontsnapt was uit een naburig gesticht. Diezelfde dag nog schijnt hij beloofd te hebben dat hij het nooit meer zou doen, hij zou zich nooit meer uit de voeten maken en zeker geen stompen en schoppen uitdelen.

Naar verluidt is het inderdaad niet meer gebeurd. Ze hebben 'm kleurkrijtjes gegeven, hij is aan het tekenen gezet en dat is hem bijzonder goed bevallen. Hij is inmiddels hard op weg een bekende kunstenaar te worden, wie had dat gedacht. Maar terug naar de vrolijke visser, die een huisje heeft met een erker.

Het is maar een klein vissersdorp waar hij woont, toch is er een balzaal. Hij is daar nooit binnen geweest: wat moet hij daar doen? Dansen? Kom nou.

Huisvlijt spreekt hem ook niet aan. In het geheel niet.

Nee, hij is zo vaak als het kan in de openlucht, op zee of aan het strand, en daar loopt hij, zoals eerder verteld, in schoon ondergoed rond, geen wormstekig of bouwvallig ondergoed, nee, kraakhelder ondergoed, ik kan daar niet genoeg de nadruk op leggen.

Hij is een eenling. De meeste mensen doen wat anderen doen. Hij niet.

Weet je wat ie ook graag doet? Kijken naar het uitspansel. Hij ziet daar taferelen die anderen niet zien. Hij is nooit te beroerd om te be-

schrijven wat hij ziet, maar daar is geen touw aan vast te knopen, en dat is, lijkt mij, helemaal niet erg. O ja, nog wat: hij kan, zegt hij, het knarsen der hemellichamen horen.

Tot zover de visser, meer weet ik niet over 'm, maar dit lijkt me wel genoeg.

SCHADUW

Wat heeft deze reusachtige schaduw te betekenen. Zoëven lag dit bosgebied nog in de zon, nu is het een reusachtige schaduw geworden, een schaduw. Waar zou dat op duiden.

Het heeft niets te betekenen. Dat is de loop der dingen, dat heeft met de zonnestand te maken, met eb en vloed, met het ach en wee der hemellichamen. Meer niet.

En die handen dan. Het is net alsof er een grote hand boven het rotsgebergte hangt. De hand zelf zie je natuurlijk niet, maar je ziet de schaduwen van de vingers op de rotsen.

O, dat met die hand, bedoel je. Dat is wat anders, dat is heel wat anders. Dat je dat niet begrijpt.

KIKKERS

Hij werd op een dag met een koude schouder wakker. Hoe kwam die schouder zo koud. Z'n arts vroeg hem of er die nacht misschien wat kikkers op z'n schouder hadden gezeten. Onzin, had hij geantwoord, er zijn geen kikkers in m'n huis. En er zijn geen vijvers of slootjes in de buurt, niets van dien aard.

De arts zweeg en begon in oude boeken te bladeren. 'Kikkers, kikkers,' mompelde hij.

‘Nee,’ zei de patiënt, ‘niks kikkers, u moet bij koud zoeken, bij koud. Bij koud of bij schouder.’

‘O ja,’ gaf de arts toe. ‘Hier staat iets over koud: een verharding in de bloedsomloop, nou ja, dat zegt verder niets, es even kijken, een knoop in de slagader, zegt ook niet veel, ja, hier staat het: kikkers in de buurt.’

‘Ja, maar er zijn geen kikkers in de buurt,’ riep de man, ‘ik ben hier geboren en getogen, dus ik weet heus wel of hier kikkers in de buurt zijn. En u, wat weet u ervan af, u bent hier pas drie jaar, hoe kunt u nou weten of hier kikkers zijn.’

Dit gezegd hebbend verliet hij het huis van de dokter en dacht na. Wat zou hij gaan doen. Hij aarzelde. Hij vroeg zich af of hij zou gaan knieheffen of dat hij zou gaan schommelen. Of, beter nog, een plaats opzoeken waar hij kon nadenken over het zijn en het hoera, en waar hij kon kijken naar bomen, hij hield in het bijzonder van bomen met een strafblad.

Nou, dat heeft ie gedaan en geen mens die het hem kwalijk nam.

GEDOE

Het menselijk gedoe speelt zich af op de aarde. De aarde is een planeet, die niet anders te doen heeft dan een beetje ronddraaien in het heelal. Hij draait en hij is rond. Het is waarlijk een wonder dat de reusachtige zeeën niet van de aarde waaien.

Het heelal bestond al voordat er mensen waren, maar de mensen hebben het heelal ontdekt, omdat ze zich overal mee bemoeien. Dat in tegenstelling tot de dieren. Dieren hebben maling aan het heelal.

En de hondachtigen dan die tegen de maan blaffen?

Ik heb menige hond gevraagd waarom ie tegen de maan blafte. Er is nog nooit een hond geweest die daar een antwoord op had. Ze wisten het niet.

Zie, daar heb je het: mensen zouden daar een verklaring voor heb-

ben, die hebben steeds een verklaring achter de hand, ook al hebben ze er geen.

En plotseling komt er onweer. Het bliksemt. De mensen verstopen zich. Ze staan te rillen.

VISIOENEN

Ze zat met een jonge vrouw buiten in de tuin, in de zon, en de jonge vrouw begon te vertellen over d'r man, die had zich pas opgehangen.

Hij had een eigen bedrijfje, een tijd terug was hij voor zichzelf begonnen, het ging goed, maar de laatste tijd ging het minder, er waren meer bedrijven die te gronde gingen.

Op een dag had hij de fiets gepakt en hij kwam maar niet thuis. Ze was ongerust geworden en met een vriendin z'n geliefde plekjes afgereden en daar was ook eentje aan het water bij, en ja hoor, daar vonden ze hem. Hij was in de war, hij zei dat ie bang was, en dat ie visioenen had. Tijdens z'n ritje op de fiets had ie opzij gekeken en toen had ie een galjoen gezien, een galjoen met mannen d'rop die 'm wenkten. Hij was doorgefietst, maar hij keek steeds opzij en het griezelige was dat die mannen steeds groter werden. Toen was het visioen plotseling weg, hij was al blij, maar even verder was het er weer. Hij was hard doorgefietst, ineens stonden ze vlak voor 'm, heel bedreigend. Hij was maar afgestapt, hij durfde niet meer verder te fietsen. En op die plek vonden ze 'm, zij en haar vriendin.

De volgende dag is hij naar z'n huisarts gegaan. Ik heb visioenen, heeft ie gezegd, ik denk dat ze me roepen. De dokter gaf hem medicijnen en had gezegd dat ie overspannen was.

En inderdaad, de eerste tijd verminderden de beelden. Maar een tijdje later waren die beelden weer in hevige mate teruggekomen. Hij at en sliep niet meer. En er kwamen plekken op z'n lichaam, witte plekken.

Niet lang daarna was ze met haar moeder en die vriendin uit eten

geweest. Lekker gegeten, wijn gedronken, ze hadden een leuke dag gehad. Reden ze naar huis, stonden daar allemaal mensen voor de deur. De politie vertelde haar dat haar man zich had opgehangen. Vlak ervoor had hij nog een heel goeie vriend opgebeld, maar die was niet thuis, hij had op het antwoordapparaat ingesproken: dat ie te veel beelden zag, dat ie het niet meer aankon en dat ie maar beter weg kon gaan, en of z'n vriend goed voor z'n vrouw wilde zorgen.

Voor z'n vrouw had hij een brief met een bloem achtergelaten en daar stond in: 'Ik word geroepen, ik kan niet anders.'

'Maar,' zei z'n vrouw, 'hij had het toch niet gered, hoor, ook niet met goede medicijnen. Hij bleek een grote belastingschuld te hebben.'

AAN ZEE

Toen ze zo'n vijftien, zestien jaar waren, verbleven de twee jongens een week aan zee. Ze lagen de hele dag in hun zwembroek op het strand om zo bruin mogelijk te worden. Af en toe kwamen ze wankelend overeind om zich te verfrissen in de zee.

Op een middag ontdekten ze dat er boven aan het strand een sproeier met koud water stond, het was aangenaam om daar wat verkoeling te vinden.

Ze moesten even op hun beurt wachten want er stond een meisje, ze was wat ouder dan de jongens, een jonge vrouw dus, ze stak haar naakte been behoedzaam naar voren om het door het water te laten beroeren. Het been was dermate lief en rond, dat de jongens elkaar aankeken en de vlucht namen naar de bleke duinen; ze snakten naar adem, maar kwamen met de schrik vrij. Langzaam begaven ze zich weer naar de zee, in het besef dat ze een wonder hadden gezien, een wonder van jewelste, terwijl ze de hele dag blote benen zagen.

De zee was veranderd. Werden de golven niet groter?